

KRAJSKÝ ÚŘAD

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury

28. října 117, 702 18 Ostrava

Váš dopis zn.:

Ze dne:

Čj:

Sp. zn.:

MSK 72179/2015

ÚPS/14592/2015/Mad

411.7.1 A10

Vyřizuje:

Bc. Zuzana Madejová, DiS.

Telefon:

595 622 650

Fax:

595 622 263

E-mail:

posta@kr-moravskoslezsky.cz

Datum:

2015-07-30

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury (dále jen „krajský úřad“), jako příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“) a podle ustanovení § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči a § 149 správního řádu, na základě žádosti Města Krnov, Hlavní náměstí 96/1, 794 01 Krnov, které na základě plné moci ze dne 27. 4. 2015 zastupuje Ing. Miroslav Geryk, Dvořákův okruh 2149/13, 794 01 Krnov, o vydání závazného stanoviska k návrhu obnovy - rekonverze areálu bývalé textilní továrny Karnola v Krnově za účelem zřízení stálé muzejní expozice, na pozemku parc. č. 13/1, k. ú. Krnov - Horní předměstí, v areálu národní kulturní památky „Budova bývalé přádelny s dílnou vzorkovny – dezinatury včetně strojního vybavení v areálu továrny Alois Larisch v Krnově“, rejstř. č. ÚSKP ČR 352, prohlášeném za národní kulturní památku nařízením vlády České republiky č. 50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, toto závazné stanovisko:

Krajský úřad, jako příslušný orgán státní památkové péče, dospěl k závěru, že navrhované práce jsou ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči

přípustné.

Předložený návrh žadatele je zpracován jako dokumentace pro vydání stavebního povolení pod názvem „Karnola - II. etapa - Rekonverze areálu bývalé textilní továrny Karnola v Krnově za účelem zřízení stálé muzejní expozice“ vypracované Ing. Miroslavem Gerykem, Dvořákův okruh 13, 794 01 Krnov, v květnu 2015 a počítá s následujícími pracemi:

Plánovaná je obnova části areálu bývalé textilní továrny Alois Larisch a synové zahrnující především dokončení rekonstrukce a zprovoznění objektu bývalé přádelny s dílnou vzorkovny - dezinatury (v projektové dokumentaci označen jako objekt „C“), stavební práce v na ni navazujících objektech a prostorách, tj. v přilehlé přízemní hale č. II (v projektu označena jako objekt „E“) a v objektu spojených budov přádelny a skladu (v projektu označeny jako objekty „A“ a „B“), provedení nezbytných sítí, přeložek a domovních rozvodů, zajištění přístupu

Moravskoslezského
kraje

bezbariérového užívání a únikových cest z objektu „C“ (schodištěm přes objekt „B“, halu „E“ a nově navrženým schodištěm v objektu přístavby „D“). Střechy objektů „A“, „B“ a „E“ budou nově provedeny, včetně zateplení a nové hydroizolace. Dále bude u všech objektů provedena izolace proti zemní vlhkosti a podzemní vodě a zateplení obvodových konstrukcí z vnitřní strany. Je počítáno s dokončením výměny výplní otvorů objektu „C“ a výplní otvorů zbylých objektů ve dvorní části (tj. v prostorách dotčených stavebními úpravami), kompletně v objektu „B“ a na schodišti objektu A, který jinak není stavebními úpravami dotčen. U objektu „C“ budou výklopna okna v 1. NP vyměněna za kopie dochovaných průmyslových zaklenutých oken, ve 2. NP budou vyměněna za kopie původních tabulkových oken (shodných s již vyměněnými ve 3. NP). Oknem budou nahrazeny dvoukřídlé plechové dveře v jižní fasádě. U objektu „B“ je navržena repase stávajících průmyslových oken v 1. NP a výměna novodobých výklopných oken ve zbývajících částech objektu za kopie původních průmyslových oken. Okna budou odsazena od líce fasády v hloubce shodné s okny dochovanými v 1. NP budovy. Na vnitřní pozici budou okna nedělená dřevěná s rámy typu euro. V 1. NP objektu „C“ je navržena repase stávajících tabulkových oken a náhrada novodobých výklopných oken za kopie v 1. NP dochovaných zaklenutých tabulkových oken. Budou osazeny nové vstupní dveře na jižní straně objektu „B“ a ocelová vrata v západní fasádě. Nové interiérové dveře jsou navrženy jako dřevěné, bezfalcové, lakované. Část vnitřních dveří bude hliníková prosklená, stejně jako dveře exteriérové. Původní truhlářské prvky a konstrukce, stejně jako původní zámečnické prvky a konstrukce, budou repasovány. Nově navržené příčky budou provedeny ze sádkokartonu, ojediněle zděné z keramických děrovaných tvarovek. V objektu bývalé přádelny s dílnou vzorkovny - dezinatury (objekt „C“) je navržena oprava fasády vápennými nebo vápenocementovými omítkami, včetně doplnění nadokenních šambrán (provedených v omítce ve 2. a 3. NP, s použitím cihelných pásků v 1. NP). Lizénové rámy a římsy z režného zdiva budou očištěny tlakovou vodou, poškozené cihly budou vyměněny za cihly stejného materiálového složení, tvaru, rozměrů a barevnosti. Podlaha výstavního prostoru v 1. NP objektu bude provedena průmyslovou stěrkou, původní dřevěná podlaha ve 2. a 3. NP objektu bude repasována. Přístavba schodiště včetně výtahových šachet bude čtyřpodlažní, založená na železobetonových deskách. Obvodový plášť je navržen jako typová prosklená konstrukce z hliníkových profilů. Nová schodiště budou monolitická železobetonová. Na prosklený plášť bude zavěšen perforovaný cortenový plech. Klempířské prvky budou z titanizinkového předzvětráého plechu.

Odůvodnění:

Krajský úřad, jako příslušný orgán státní památkové péče, obdržel dne 4. 6. 2015 žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu nového využití areálu bývalé textilní továrny Karnola v Krnově za účelem zřízení stálé muzejní expozice na pozemku parc. č. 13/1, k. ú. Krnov - Horní předměstí, zahrnující objekt národní kulturní památky „Budova bývalé přádelny s dílnou vzorkovny – dezinatury včetně strojního vybavení v areálu továrny Alois Larisch v Krnově“, rejstř. č. ÚSKP ČR 352 (prohlášené za národní kulturní památku Nařízením vlády č. 50/2010 Sb., ze dne 8. 2. 2010, o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky).

Navržená obnova se týká jak samotné národní kulturní památky (na pozemku parc. č. 13/1, k. ú. Krnov - Horní předměstí), tak i pozemku v jejím sousedství (pozemek parc. č. 13/8, k. ú. Krnov - Horní předměstí), na němž budou realizovány práce, které navazují na práce na území národní kulturní památky a jejichž zdárné provedení je nezbytné k dokončení obnovy. Zároveň jsou oba předmětné pozemky ve vlastnictví žadatele. Proto lze tuto nemovitost považovat za prostředí národní kulturní památky ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 památkového zákona.

Dne 8. 6. 2015 byla krajskému úřadu doručena dokumentace. Téhož dne byla zaslána žádost odborné organizaci státní památkové péče, tj. Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Ostravě, o písemné vyjádření podle § 14 odst. 6 památkového zákona. Správní orgán obdržel dne 30. 6. 2015 žádost odborné organizace o prodloužení lhůty do 3. 7. 2015. Dne 1. 7. 2015 byl proveden záznam o telefonickém hovoru, v němž bylo zástupcem odborné organizace státní památkové péče potvrzeno, že vyjádření odborné organizace bude doručeno do stanoveného termínu, tedy 3. 7. 2015. Správní orgán obdržel vyjádření odborné organizace státní památkové péče č. j. NPÚ-381/43929/2015 až dne 23. 7. 2015 s odůvodněním, že dne 3. 7. 2015 bylo vyjádření k dané žádosti zasláno prostřednictvím datové schránky, technickou chybou však nebyl připojen elektronický podpis (tudíž nedošlo k odeslání vyjádření). Vyjádření proto bylo zasláno v listinné podobě. Dle doručeného vyjádření odborná organizace doporučuje vydání souhlasného závazného stanoviska s následujícími podmínkami pro přípustnost zamýšlených prací (citace kurzívou):

1. „U objektu C bude zachován druhotný vstup v jižní fasádě.
2. Nebude nově vytvářeno nedochované členění fasády objektu C.
3. U objektu B budou zachovány a repasovány exteriérové dveře s nadsvětlíkem v jižní straně objektu B a exteriérové dveře / vrata v západní straně objektu B. Nově vložená okna budou odsazena od líce fasády v hloubce shodné s okny dochovanými v 1. NP budovy B.
4. Barevné řešení omítek exteriéru objektů A, B, C bude před realizací předloženo ke schválení orgánům památkové péče.
5. Veškeré bourací práce budou provedeny tak, aby nedošlo k poškození památkově chráněných objektů.“

S následujícím odůvodněním (citace kurzívou):

„Hlavní hodnotou rodícího se textilního muzea je vlastní dílna vzorkovny / dezignatury. Tato hodnota vysoce převyšuje instalované muzejní sbírky, které vždy přinášejí pouze informaci zprostředkovanou a redukovanou a artefakty vytržené z původního prostředí. Při obnově budovy je proto nutno mít na zřeteli především to, že ve vlastní dílně vzorkovny spočívá její hlavní hodnota.

Obnova budovy dezignatury (zejména fasády) je významným a určujícím počínem pro působení areálu jako celku. Přílišná dokonalost nových architektonických prvků, i když jsou kopiemi původních nebo jejich obnovou na základě dobové dokumentace, dodává budově spíše vzhled kulisy, než reálného historického objektu. Náhrada nedochovaných prvků z režného zdiva obkladem z cihelných pásků působí ve výsledku nevěrohodně. Naopak zachování architektonických prvků, jež jsou sice typově běžné nebo druhotné, nicméně kvalitní a nerušící celek (průmyslová okna v kovových dělených rámech, dvoukřídlá vrata s nadsvětlíkem v jižní straně budovy dezignatury apod.), je přínosné pro vnímání objektu jako „živého“, postupně rostlého, se stopami vývoje a měnících se požadavků provozu. Vzhledem ke stupni ochrany budovy (národní kulturní památka) je nutno vysoce citlivě reflektovat jeho hodnoty (byť vzniklé v několika časových etapách stavebního vývoje budovy) a odlišit je od zásahů degradujících a parazitních (aplikace unifikovaných vyklápěcích oken). Památková obnova objektu by se pak měla soustředit na odstranění degradujících zásahů, náhradu dožilých prvků a úkony vedoucí ke zpřístupnění a zhodnocení vlastní dílny dezignatury / vzorkovny, neměla by však nad rámec těchto zásahů ničit autenticitu objektu aplikací replik a znovuvytvářením architektonického členění. Maximální zachování původních prvků a jejich repase místo nahrazení kopiemi je žádoucí u všech objektů. Naopak není připomínka k osazení replik průmyslových dělených oken, pokud nebyly dochovány výplně původní a okenní výplně byly nahrazeny typovými bez ohledu na původní velikost, členění a materiál. Osazení okenních výplní bez odstupu od líce fasády

(jako se to stalo u nově osazených oken v budově dezignatury) neodpovídá původnímu řešení, působí cizorodě a fasáda ploše."

Dalším podkladem pro vydání závazného stanoviska je žádost.

Současná podoba areálu národní kulturní památky je správnímu orgánu známa z jeho úřední činnosti: Stavební fond areálu bývalé továrny na vlněné zboží Alois Larisch a synové obsahuje historické objekty z různých časových období (od 60. let 19. století do počátku 20. let 20. století), dokládající stavební vývoj textilní továrny. Jedná se o spojené budovy bývalé přádelny a skladu s dílnou vzorkovny – dezignatury. Dílna dezignatury je zachována ve stavu „posledního pracovního dne“ s funkčním hlavním i pomocným technickým zařízením, s příslušenstvím, s rozpracovanými vzory a sbírkou vzorníků látek. Dnešní podoba objektu bývalé přádelny je výsledkem přestaveb staršího přízemního objektu, který byl nejprve roku 1902 půdorysně rozšířen a zvýšen na dvoupodlažní a v letech 1919 - 1920 zvýšen o další podlaží. Stropy jsou v 1. NP nesené litinovými sloupy, ve vyšších podlažích pak dřevěnými. Okna původně průmyslová v kovových dělených rámech byla druhotně vyměněna za okna dřevěná výklopná. Hladká fasáda s poškozenou a částečně opadanou omítkou je doplněna lizénovými rámy ponechanými v režném zdivu opatřeném barvou. V rámci první etapy obnovy bylo v budově bývalé přádelny provedeno ztužení a sanace konstrukce stropů, vybourání příček v 1. NP, oklepání vnitřních omítek ve 3. NP, zateplení a hydroizolace střechy a nahrazení dělených výklopných oken ve 3. NP replikami původních průmyslových oken dělených na tabulky.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě a zároveň ve vzájemných souvislostech a dospěl k závěru, že navrhovaný záměr obnovy povede především k zachování autenticity dílny vzorkovny – dezignatury, k odpovídající rehabilitaci vzhledu objektu a zároveň k jeho adekvátnímu využití. Navržená obnova zastřešení objektu zabrání dalšímu zatékání a následné degradaci stavebních konstrukcí. Realizace přístupových cest a výtahů zajistí potřebné propojení jednotlivých částí objektu. Vybourání příček a nevyhovujících podlah a jejich následné ztužení, příp. provedení nových příček ze sádkokartonu, je navrženo z důvodu jejich přetěžování během provozu v polovině 20. století. Výměnou stávajících novodobých výklopných oken za repliky původních okenních výplní dělených na tabulky bude objektu dezignatury navrácen dobový architektonický výraz vycházející ze stavebních plánů k architektonické úpravě objektu v letech 1919 - 1920, aniž by byly dotčeny jeho kulturně – historické hodnoty. K tomu rovněž přispěje repase dochovaných tabulkových oken a obnova šambrán a lizénových rámců. Nově navržené exteriérové dveře s nadsvětlíkem v jižní straně objektu „B“ budou osazeny do původního dveřního otvoru, v minulosti zmenšeného, a nahradí tak nevyhovující druhotně osazené úzké dvoukřídle vstupní dveře. Nevyhovující exteriérové dveře v západní straně objektu „B“ jsou navrženy vyměnit za hliníkové s protipožárním zasklením. V nově navržené vestavbě foyeru a komunikačního jádra z lehké transparentní konstrukce ze skla a oceli se pak odrazí industriální charakter areálu a instalace cortenových desek s rastrovými původními textilními vzory posílí celkový výraz nově budovaného muzea. Smyslem obnovy je navrátit objektu jeho industriální charakter z počátku 20. století, tedy doby největšího rozmachu textilky. Zároveň je zde patrná snaha postihnout a vyjádřit unikátnost dochovaného interiéru dílny a prostřednictvím této rekonstrukce ji odrazit v celkovém vzhledu objektu.

Památková hodnota výše uvedeného objektu národní kulturní památky spočívá především v dochovaném unikátním souboru technického zařízení dílny ve 2. NP objektu vzorkovny – dezignatury, která zahrnuje ucelený cyklus výroby vzorků tkanin od přípravy po tkaní s výjimkou konečné úpravy. Areál objektů bývalé firmy Alois Larisch a synové je zároveň dokladem prorůstání městské a průmyslové zástavby, typické pro 2. polovinu 19. století, kdy předmětný komplex vznikl na místě demolovaných městských hradeb a při mlýnském náhonu.

Požadavek odborné organizace na zachování vstupu v jižní fasádě, stanoven v podmínce č. 1, krajský úřad nepromítl do výroku tohoto závazného stanoviska, neboť zachování druhotného vstupu, který již nebude plnit svou funkci, může v tomto případě působit dojmem pouhé kulisy. Naopak jeho nahrazení zaklenutým oknem děleným na tabulky, které odpovídá dochovaným průmyslovým oknům v 1. NP objektu, přispěje ke sjednocení výrazu jižní strany objektu dezignatury. Vzhledem k tomu, že se nejedná o určující konstrukční či výrazový prvek, který by se zásadním způsobem podílel na vzhledu či funkci objektu, a s ohledem na jeho budoucí využití, není zachování tohoto druhotného vstupu požadováno.

Podmínka č. 2 písemného vyjádření odborné organizace, požadující neobnovovat nedochované členění fasády, nebyla do tohoto stanoviska přejata, neboť obnova členění zajistí zhodnocení architektonického výrazu budovy. Navrhované členění fasády (doplnění okenních šambrán) vychází ze stavebních plánů k architektonické úpravě objektu v letech 1919 - 1920; smyslem obnovy architektonického členění fasády není zničit autenticitu objektu či vytvořit kulisu, ale navrátit objektu jeho industriální charakter z počátku 20. století, tedy doby největšího rozmachu textilky. Zároveň je zde patrná snaha postihnout a vyjádřit unikátnost dochovaného interiéru dílny a prostřednictvím této rekonstrukce ji odrazit v celkovém vzhledu objektu.

Také odbornou organizací stanovená podmínka č. 3, požadující zachování a repasování exteriérových dveří s nadsvětlíkem v jižní straně objektu B a exteriérových dveří/vrat v západní straně objektu B, se do znění tohoto závazného stanoviska nepromítla. Nově navržené exteriérové dveře s nadsvětlíkem v jižní straně objektu „B“ budou osazeny do původního dveřního otvoru, v průběhu 2. poloviny 20. století druhotně zmenšeného, a nahradí tak nevyhovující druhotně osazené úzké dvoukřídlé vstupní dveře. Obnovení původních rozměrů vchodových dveří současně zabezpečí, vzhledem k plánovanému využití objektu, odpovídající přístup do objektu a bezbariérové užívání stavby. Nevyhovující novodobé exteriérové dveře v západní straně objektu „B“ jsou z hlediska bezpečnosti navrženy vyměnit za hliníkové s protipožárním zasklením. Druhá část podmínky, požadující, aby nově vložená okna byla odsazena od líce fasády v hloubce shodné s okny dochovanými v 1. NP budovy „B“, je již obsažena v samotné žádosti. Stejně tak je již v samotné žádosti obsažen požadavek odborné organizace (podmínka č. 4), aby bylo „barevné řešení omítek exteriéru objektů A, B, C před realizací předloženo ke schválení orgánům památkové péče.“

Podmínka č. 5 stanovená ze strany odborné organizace, požadující provedení bouracích prací tak, aby nedošlo k poškození památkově chráněných objektů, krajský úřad nepromítl do výroku tohoto závazného stanoviska z důvodu její nadbytečnosti. S ohledem na ustanovení § 9 odst. 1, resp. také § 9 odst. 3 zákona o státní památkové péči jsou jak vlastníci kulturních památek, tak také další fyzické a právnické osoby, povinni počínat si tak, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a neohrožovali jejich zachování a vhodné společenské uplatnění.

Navrhovaná obnova a rekonverze objektu přádelny s dílnou vzorkovny - dezignatury v areálu bývalé továrny A. Larisch a synové na muzejní prostory, která ctí charakter jednotlivých objektů, jejich architektonické řešení a snaží se zachovat, respektive obnovit hodnotné prvky a konstrukce, bude z hlediska zájmů státní památkové péče odpovídajícím řešením, zachovávajícím chráněné kulturně historické hodnoty. Obnova tak proběhne v souladu se zájmy státní památkové péče i článkem 11 zákona č. 73/2000 Sb. m. s., Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy, který mj. ukládá každé straně závazek podporovat, při současném respektování architektonického a historického charakteru dědictví, využívání chráněných statků s ohledem na potřeby současného života.

Poučení:

Závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení (ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu), ale úkon učiněný dotčeným správním orgánem na základě zákona (§ 149 odst. 1 správního řádu a § 44a památkového zákona).

KRAJSKÝ ÚŘAD
Moravskoslezský kraj
odbor územního plánování,
stavebního řádu a kultury
28. října 117
702 18 Ostrava
-1-

JUDr. Marta Wroblowská

vedoucí odboru územního plánování, stavebního řádu a kultury

Rozdělovník:

1. Žadatel: Ing. Miroslav Geryk, Dvořákův okruh 2149/13, 794 01 Krnov
2. Na vědomí: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě

